

lige Grundprincippet i hele Fæstelovgivningingen, Traditionen, hvorved Bøndeieendom gaaer fra Bøndeslagt til Bøndeslagt, saa have de ingen Begunstigelse givet, men skaffet Staten en Fordeel ved at følge det her gjorte Forslag. Det er en Fordeel for Staten, det maae vi holde fast paa, og det er en Nødvendighed for Staten, thi de Forsøg, Staten hidtil har gjort for at redde Staten ud af at være privat Huusbønder, ere mislykkede. Det er meget rigtigt bemærket af Indenrigsministeren, at Forholdene have udviklet sig naturligt og forskjelligt paa de forskjellige Steder, og det er ligeledes rigtigt, at der bør tages Hensyn til denne Forskjellighed; det naturlige Hensyn er jo det, at der, hvor man siger, at Salgspriserne, det vil sige de i en lang Tid sig udviklende Salgspriser, vore, der vore ogsaa Leiepriserne, og dersom Leiepriserne i en Egn, jævnsides en anden, hvor Salgspriserne ere stegne, ikke ere stegne, saa er heri et stærkt Beviis for, at disse høie Salgspriser maae betragtes som en Tilfældighed. Indenrigsministeren bemærkede ogsaa, at Leiepriserne under Fæsteindretningen, idet de affluttes, omfatte en længere Periode, end man i Almindelighed omslutter ved et Kjøb; det er jo for Mand- og Qvindes Livstid, der sættes, det er for et Gjennemsnit af 25 til 30 Aar. Det er ikke hyppigt, at Eiendommen i saa lang Tid bliver paa een Haand, men det er ganske vist, at, dersom de springende Priisforhold indtræde, som vi netop i Landboforholdene have seet, saa ville vi see Eiendomme skifte Eiere og skifte Priis med en forbausende Hurtighed. I min Levetid, og der er Mange, der have oplevet det Samme, har man her i Omegnen af Kjøbenhavn seet Gaarde, som vi nu betragte som taalelige Vildsgaarde, folgte ved Auction til en Forbigaaende, som håndelsesviis bød, for nogle saa Kbd., og i de allerførste Aar have vi seet Eiendomme folgte det ene Aar for nogle og tyvetusinde Kbd., som i det næste, uden at der har ligget en maadelig Behandling derimellem, ere folgte til 5 a 6000 Kbd. Nu vil jeg spørge: hvorledes vil man af dette udbringe nogen Salgspris? Man vil sige: men paa Fæstet ville vi finde det samme Forhold med

Hensyn til Indfæstningen, og ganske vist er det den svage Side ved den Priisbestemmelse, hvorom her er Spørgsmaal, at man maa tage Hensyn til Indfæstningen, som ligeledes influeres af Diebliffets Paavirkning; men det er dog Tilfældet i en langt mindre Grad, da det udgjør en mindre Deel af Gjenstandens Værdi. Jeg troer, at, naar man fastholder, at Regjeringen forgiæves, ved de saakaldte Begunstigelser, som indeholdes i Loven af 1846, har søgt at bringe Krongodset over paa Bøndehaand, til saakaldet Selveie, og, naar man tager Hensyn til, at det ikke vil være muligt, hvilket allerede har viist sig ved foregaaende Taxationer, at finde noget Holdpunkt i saa verende Bestemmelser som Salgspriser ved Auction, udenfor det Omraade, udenfor det Antal af Fæstebønder, det egentlig gjælder, og, naar man endvidere lægger Mærke til, at Fæstetællingen af denne Tredeleel er vilkaarligt valgt, og at det Gods, som der her er Tale om at sælge, under Fæstehaandens Tradition, som Kronen ikke kan bryde, har Exempler for sig af en Mængde Krongods, som — og det maae vi ikke glemme — til Statens store Fordeel i Slutningen af forrige og i Begyndelsen af dette Aarhundrede er overladt til Fæstere paa Bilskaar af lignende Art, kun langt billigere, saa ville vi meget let komme til at holde fast ved en Bestemmelse, der i sig selv er saa simpel, der stikker Staten for ethvert Tab, der giver Statskassen Udbytte til en sikker forøget Indtægt, og der ikke giver noget farligt Exempel, idet den, om det nogensinde, som jeg ikke antager, skulde behøves, at en lignende Regel blev overført paa det private Gods og gennemført med alle mulige Hensyn, heller ikke vil berøve den private Godseier Noget af den Indtægt, som han paa lang Tid, det vil sige paa Mennekestid, kunde gjøre Regning paa. Man vil saaledes see, at alle Farer forsvinde, og at det Forslag, som ligger for os, nærmest vil føre til Maalet, at skaffe Kronen Leilighed til at frigjøre sig for den efter de nuværende Tidsforhold upassende Stilling, paa eengang at være Regjeringen og privat Godseier, og derfor troer jeg vist, at man ikke let vil komme til at forlade et saa simpelt For-